

HSY:n lopullinen toiminta- ja taloussuunnitelma 2026–2028 (esitys yhtymäkokoukselle, AK)

Hallitus 10.10.2025
648/02.020.200.2000/2025

Esittelijä Toimitusjohtaja Tommi Fred
Valmistelija Talousjohtaja Minna Haapala, sähköposti etunimi.sukunimi@hsy.fi

HSY:n yhtymäkokouksen on kuntalain mukaan hyväksyttävä vuoden loppuun mennessä kuntayhtymän seuraavan vuoden talousarvio. Samassa yhteydessä on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi on talousarviovuosi.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kuntayhtymän toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja se on laadittava siten, että edellytykset kuntayhtymän tehtävien hoitamiseksi turvataan.

HSY:n perussopimuksen mukaan toiminta- ja taloussuunnitelmasta on pyydettävä jäsenkaupunkien lausunnot ennen sen hyväksymistä. HSY:n hallitus käsitteli 13.6.2024 alustavaa toiminta- ja taloussuunnitelmaa vuosille 2026–2028 ja päätti pyytää siitä jäsenkaupungeilta lausunnot 5.9.2025 mennessä. Saadut lausunnot merkittiin tiedoksi hallituksessa 19.9.2025.

Talousarvion ja -suunnitelman laadinnassa tuottavuustavoitteena on ollut keskimääräinen 1,5 %:n vuotuinen tuottavuuden paraneminen ja talouden tasapaino.

Myyntituottojen budjetoinnissa on huomioitu toimintavolyymien ja toiminnan muutokset sekä vesihuollon ja jätehuollon hintamuutokset.

Yleisenä kustannustason muutoksena talousarviovuodelle 2026 on käytetty 2 %:ia, ellei tarkempaa ennustetta ole ollut käytettävissä. Myös suunnitelmavuosille 2027 ja 2028 on käytetty kustannustason muutoksena 2 % ellei tarkempaa arviota ole ollut käytettävissä.

Vesi- ja jätehuollon investoinnit perustuvat HSY:n keväällä 2024 laatimaan 20 vuoden investointiohjelmaan. TTS 2026–2028 investointeihin on esitetty tehtäväksi vuosittaisia tarkennuksia.

Lopullisessa toiminta- ja taloussuunnitelmaesityksessä on huomioitu kaupunkien lausunnot ja siihen on tehty HSY:n toiminnassa tai toimintaympäristössä kesän tai syksyn aikana tapahtuneista muutoksista johtuvat tarkennukset.

Tavoitteet

HSY:n toiminta- ja taloussuunnitelman 2026–2028 tavoiteasetanta ja budjetointi perustuvat HSY:n hallituksen esittämään strategiaan 2030, josta yhtymäkokous on päättänyt marraskuussa 2022. Tavoiteasetanta ja budjetointi perustuvat myös jäsenkuntien omistajaohjauksen tavoitteisiin. Esitetyn strategian 2030 neljä painopistettä sekä niitä toteuttavat yhteensä kymmenen strategista päämäärää ovat:

- Ympäristövastuu: Hiilineutraali pääkaupunkiseutu, Kiertotalouden keskiössä ja Puhdas Itämeri

- Työn murros: Pito- ja vetovoimainen työnantaja sekä Osaava ja kehittyvä henkilöstö
- Kestävä talous: Tehokasta ja taloudellista toimintaa ja Tasapainoinen talous
- Asukaskokemus: Vastuulliset ja kehittyvät palvelut, Turvattu juomavesi ja Toimintaa lähiympäristöstä huolehtien

Toiminta

Inflaation ja korkotason nousu ovat rauhoittuneet, mutta nämä yhä vaikuttavat kuluttajien ostovoimaan ja erityisesti asuntorakentamisen markkinoihin. TTS-kaudella 2026-2028 tilanteen ennakkoidaan paranevan, sillä inflaation ennustetaan pysyvän alle 2 %:ssa lähivuosina. Rakentamisen volyymien ennustaminen on haastavaa, mutta pääkaupunkiseudun väestömäärän kasvun ennustetaan jatkuvan ja sitä kautta myös HSY:n vesihuollon asiakasvolyymin kasvu jatkuu. HSY:n verkostoon pumpatun vesimäärän arvioidaan hitaasti kasvavan suunnittelukaudella. Vuonna 2026 tuotetun veden määrän arvioidaan olevan 94,3 miljoonaa m³ ja laskutettavan vedenmyynnin 77,0 miljoonaa m³. Jätevedenpuhdistamoilla käsiteltävän jäteveden määrän arvioidaan olevan yhteensä 153,6 miljoonaa m³ vuonna 2026.

Vuonna 2026 asiakaskiinteistöillä tehdään noin 9 miljoonaa jäteastiatyhjennystä ja kuljetetaan jätteitä yhteensä noin 375 000 tonnia. Jätteen energiakäyttöön Vantaan Energian jätevoimalaan toimitetaan jätteitä yhteensä noin 205 000 tonnia. Ämmäsuon ekoteollisuuskeskuksessa käsitellään jätteitä yhteensä noin 222 000 tonnia.

Seutu- ja ympäristötiedon toiminta perustuu jäsenkuntien tarpeisiin ja toiveisiin palveluista ilmastotyössä, ilmansuojelutyössä ja tietoyhteistyössä. TTS-kaudella jatketaan palvelutuotantoa edellisvuosien tapaan, joka koostuu muun muassa yhä tarkemmasta ilmanlaatutiedosta, MAL-suunnittelun- ja paikkatiedon tuottamisesta, sekä kiertotalouden seudullisten tunnuslukujen tuottamisesta.

Käyttötalous

Lopullisessa toiminta- ja taloussuunnitelmassa vuoden 2026 toimintatuotot kasvavat noin 3,3 milj. euroa verrattuna alustavaan talousarvioon, erityisesti vedenmyynnin (+2,7 M€), jätevesituottojen (+3,8 M€) ja perusmaksujen (+1,1 M€) nousun ansiosta. Toisaalta liittymismaksut (- 3,0 M€), jätteen kuljetus- ja käsittelymaksutuotot (-2,5 M€) sekä kuntaosuudet (-0,4 M€) pienenevät. Toimintamenot laskevat noin 1,5 milj. euroa, pääosin palvelujen ostojen ja materiaalikulujen vähenemisen myötä. Poistot kasvavat 1,6 milj. euroa ja rahoituskulut laskevat 0,6 milj. euroa. Tilikauden ylijäämä vahvistuu noin 4,0 miljoonaa euroa, mikä tukee HSY:n omavaraisuusasteen kehitystä.

HSY:n toimintatuotot vuonna 2026 ovat 522,6 milj. euroa eli 28,5 milj. (5,8 %) euroa enemmän vuoden 2025 ennusteeseen verrattuna. Myyntituottojen budjetoinnissa on huomioitu toimintavolyymien ja toiminnan muutokset sekä vesihuollon ja jätehuollon hintamuutokset.

Vesihuollossa laskutetun veden volyymi pienentyi useamman vuoden peräkkäin, mutta kääntyi nousuun 2024. Tämä kehitys on jatkunut kevään 2025 ja TTS-kaudella ennustetaan kasvun olevan vuosittain noin 0,3 %. Käyttömaksuihin esitetään talousarviovuodelle kokonaiskorotusta 5 % ja suunnitelmavuosille 2027 5 % ja 2028 2 %. Vesihuollon maksujen painotuksia on strategiatavoitteiden mukaisesti tarkistettu vastaamaan paremmin aiheuttamisperiaatetta. Muutokset tehdään vaiheittain ja perusmaksuihin esitetään korotuksina talousarviovuodelle 13 % ja suunnitelmavuosille 2027 9 % ja 2028 7 %. Korotuksissa inflaatio-olettama on 2 %.

Maksujen reaalikorotusten nousuun suurimpana syynä on erityisesti saneerausinvestointitason edellyttämän rahoituksen kattaminen täysimääräisesti asiakasmaksuilla. Liittymismaksukertymä on laskenut edelleen rakentamisen taantuman jatkuessa. Tällä hetkellä rakennusteollisuuden suhdanne-ennusteen mukaan vuosi 2025 olisi pohjakosketus ja sen jälkeen trendi vähitellen TTS-suunnitelmakaudella kääntyisi. Vuodelle 2026 liittymismaksuhintoihin ehdotetaan inflaation mukaista 2 % korotusta kaikille kiinteistötyypeille. Tavoitteena on saavuttaa asteittain TTS-kaudella liittymismaksujen kustannusvastaavuus suhteessa aluerakentamisen kustannuksiin. Kaupunkien maksama korvaus yleisten alueiden hulevesistä tarkistettiin vuonna 2025. Sopimuksen puitteissa veloitus vuonna 2026 on noin 8,2 milj. euroa.

Jätehuollon toimintatuottojen arvioidaan kasvavan TTS-kaudella. Tulokertymää lisää erityisesti hinnankorotukset astiantyhjennysmäärien kääntynyt laskuun. Hinnossa on laskettu keskimäärin noin 4 % korotus vuodelle 2026, toisaalta samalle vuodelle ajoittuu sosiaali- ja terveystalouden poistuminen HSY:n järjestämästä jätteen kuljetuksesta, joten talousarviovuonna tuotot lisääntyvät noin 1 %. Vuosien 2027 ja 2028 tulokertymän lisäys johtuu lähinnä taksan tarkistamisesta tyhjennyskertojen jäädessä vuoden 2026 tasolle.

Jäsenkunnilta perittävät kuntaosuudet ovat 0,9 prosenttia HSY:n toimintatuloista. Kuntaosuuksilla katetaan se osuus seutu- ja ympäristötiedon tehtävien hoidosta aiheutuvista kustannuksista, jota ei voida kattaa tulosalueen muilla myyntituotoilla tai ulkopuolisella hankerahoituksella. Vuodesta 2025 alkaen Ilmastoinfon toiminnan osuus sisältyy suoraan seutu- ja ympäristötiedon toiminnan lukuihin, eikä sitä eritellä enää erikseen. Seutu- ja ympäristötiedon tulosalueen aiempien vuosien ylijäämäisistä tuloksista kertynyt kumulatiivinen ylijäämä hyvitetään laatimalla tulosalueen budjetti alijäämäiseksi siten, ettei kuntaosuuksia laskuteta täysimääräisinä. Vuoden 2025 tulosennusteen mukainen kumulatiivinen ylijäämä noin 0,940 milj. euroa. Ylijäämä on kohdistettu jäsenkuntien lausunnot huomioiden vahvan etupainotteisesti sitten, että eniten ylijäämää käytetään vuonna 2026.

HSY:n toimintamenot vuonna 2026 ovat 226,1 milj. euroa, joka on 15,7 milj. (7,5 %) euroa enemmän kuin vuoden 2025 ennusteessa. Toimintamenojen budjetoinnissa on huomioitu toiminnan muutokset ja merkittävimmät tiedossa olevat kustannusmuutokset. Vuonna 2026 toimintakuluista noin 52 % koostuu palveluiden ostoista kuten jätteen kuljetuspalvelujen ostoista, IT-kuluista, asiantuntijapalveluista sekä rakentamis- ja kunnossapitopalveluista. Henkilöstökulujen osuus on noin 26 %, materiaalihankinnat 14 % sekä muut kulut 8 %. Henkilöstökuluihin sisältyy palkkaratkaisun vaikutukset; 3,6 % vuodelle 2026, 3,9 % vuodelle 2027 ja vuodelle 2028 2,6 %. Jos tarkempaa tietoa ei ole ollut saatavilla, suunnittelun lähtökohtana on käytetty suunnitelmakaudelle 2 prosentin inflaatio-olettamaa.

Toimintatuottojen ja -kulujen erotuksena syntyvä toimintakate talousarviovuonna 2026 on 299,4 milj. (57,3 %) euroa, kun sen vuonna 2025 ennustetaan olevan 286,5 milj. (58,0 %) euroa. Ero johtuu suurelta osin myyntituottojen arvioidusta kasvusta vuonna 2026. Hintamuutokset vaikuttavat myyntituottoihin positiivisesti suunnitelmakaudella. Suunnitelmavuonna 2027 toimintakate paranee ja on 327,4 milj. (59,5 %) euroa ja vuonna 2028 340,4 milj. (60,1 %) euroa.

Nettorahoituskulut vuonna 2026 ovat 81,2 milj. euroa. Korkokuluista 55,4 milj. euroa on jäsenkunnille perustamislainoista maksettavia korkoja. Peruspääoman korko, jota jäsenkunnat alkoivat periä vuodesta 2021, oli vuosina 2023–2024 1,0 % ja vuodesta 2025 alkaen 1,5 %. Rahoitustuottoihin on budjetoitu 280 000 euron osinkotuotot.

Uudenmaan Voima Oy:ltä vuosille 2026–2028. Suunnitelmakauden aikana nettorahoituskulut kääntyvät pieneen nousuun ollen vuonna 2028 82,0 milj. euroa.

Toimintakatteen ja rahoituserien jälkeen syntyvä vuosikate osoittaa sen tulorahoituksen, joka juoksevien menojen jälkeen jää käytettäväksi investointeihin ja lainojen lyhennyksiin. Vuonna 2026 HSY:n vuosikate on 218,2 milj. euroa, kun investoinnit ja lainojen lyhennykset ovat yhteensä 342 milj. euroa.

Talousarviovuoden 2026 tulos on vuosikatteesta vähennettävien pysyvien vastaavien (käyttöomaisuus) poistojen, varausten muutosten ja tuloverojen jälkeen 35,2 milj. euroa ylijäämäinen, vuonna 2027 66,2 milj. euroa ylijäämäinen ja vuonna 2028 72,6 milj. euroa ylijäämäinen. Tämän ansiosta HSY:n velkaantuminen alkaa taittua TTS-kauden aikana.

Investoinnit

Vesihuollon ja jätehuollon investoinnit pohjautuvat HSY:n keväällä 2024 laatimaan 20 vuoden investointiohjelmaan. Vuonna 2026 investoinnit ovat yhteensä 213,2 milj. euroa, josta 194,7 milj. on vesihuollon ja 16,4 milj. euroa jätehuollon investointeja.

Vesihuollon investointien taso on arvioitu olevan investointiohjelman mukaisella tasolla tulevalla TTS kaudella. Vesihuoltoverkoston saneerausvelan taittamiseksi on koriin 10 lisätty 5 milj. euroa per vuosi lisää määrärahaa. Suunnitelmakauden aikana käynnistyy monia merkittäviä hankkeita sekä jäsenkaupunkien, että HSY:n toimesta.

Merkittävimpinä HSY lähtöisinä hankkeina voidaan todeta Esplanadin alueen vesihuollon rakentaminen, joka käynnistyy vesihuoltotunnelin rakentamisella. Suunnitelmakaudella jatketaan Viikinmäen jätevedenpuhdistamon haitallisten aineiden poiston ja fosforin poiston tehostamisen suunnittelua. Verkostosaneerausten volyymia kasvatetaan systemaattisesti ja tavoitteellisesti. Pitkäkosken vedenpuhdistuslaitoksen kapasiteetin nosto tulee jatkumaan koko suunnitelmakauden.

Jäsenkuntien osalta on menossa tai käynnistymässä monia merkittäviä hankkeita. Vantaan ratikka ja Helsingin infraohjelma näistä suurimpina. Infraohjelma sisältää kolme erillistä raitiotiehanketta: Länsiratikat, Länsisataman pikaraitiotie ja Viikin–Malmin pikaraitiotie. Yhtenä merkittävänä HSY lähtöisenä hankkeen käynnistyy myös Ilmalan tornien toimistoosien saneeraushanke. Tornin saneerauksen yhteydessä tarkastellaan myös mahdollisuutta siirtää HSY:n pääkonttori Ilmalan torniin.

Jätehuollossa aluepalvelulähtöisillä investoinneilla tähdätään strategian mukaisesti vastuullisiin ja kehittyviin palveluihin ja niiden parantamiseen, lisäksi edistetään toimintaa kiertotalouden keskiössä. TTS-kaudella jatketaan Sortti-asemilla tehtäviä vuosittaisia korjaus- ja täydennystöitä, joilla varmistetaan kiinteistöjen toiminnallisuus ja turvallisuus. Talousarviovuonna ja suunnitelmakaudella hankitaan myös vuosittain aluepalveluiden kalustoa, kuten Sortti-asemien jätelavoja ja -puristimia. Nykyisessä investointiohjelmassa on varauduttu uuden Sortti-aseman suunnitteluun ja kaavoitukseen sekä tontin hankintaan TTS-kaudella. Investointiohjelma päivitetään vuoden 2026 aikana. Tässä yhteydessä tarkastellaan vielä huolellisesti uusien Sortti-asemien tarvetta sekä mahdollisuuksia muun muassa nykyisen asemaverkoston tehokkaampaan hyödyntämiseen.

Käsittelypalvelulähtöisillä investoinneilla tähdätään strategian mukaisesti ympäristövastuuseen, hiilineutraaliuuteen ja kiertotalouteen. Merkittävä osa investoinneista perustuu ympäristölupien velvoitteisiin, mutta investoinneilla tähdätään myös lähiympäristöstä huolehtimiseen ja ympäristövaikutusten vähentämiseen. Talousarviovuonna toteutetaan kaasukeräysjärjestelmien ja vesienhallinnan vuosittaiset

ylläpitosaneeraukset. Lisäksi suunnitelmakaudella toteutetaan edellisten vuosien tapaan kaatopaikkojen pinnan vuosittaiset viimeistely- ja niitytystyöt, joilla lisätään strategian mukaisesti alueen luonnon monimuotoisuutta ja vähennetään ympäristökuormitusta.

Rahoitus

Perustamislainoista HSY:n jäsenkunnilta on jäljellä yhteensä 1,0 miljardia euroa, jonka lisäksi HSY:llä on ulkopuolisilta rahoituslaitoksilta nostettua pitkäaikaista lainaa vuoden 2025 lopussa ennusteen mukaan noin 808 milj. euroa, mikäli vuoden 2025 tulorahoitus ja investoinnit toteutuvat vuosiennusteen mukaisesti.

Toiminnan- ja investointien rahavirta kääntyy positiiviseksi vuodesta 2026 alkaen. Tulorahoitus ei kuitenkaan riitä kattamaan nykyisten lainojen lyhennyksiä, joten TTS-kaudella joudutaan nostamaan edelleen uutta ulkopuolista lainaa yhteensä noin 288 milj. euroa riippuen toteutuvasta investointitasosta. Lainoja lyhennetään suunnitelmakaudella yhteensä noin 380 milj. eurolla, josta 95,8 milj. euroa on jäsenkuntalainojen lyhennyksiä. Ulkopuolisilta nostetun pitkäaikaisen velan yhteismäärä suunnitelmakauden lopulla on noin 810 milj. euroa. Uudessa strategiassa tasapainoinen talous on yhtenä merkittävänä fokusalueena. Toimintamenojen kehittymistä on tarkasteltu huolellisesti. Talouden tasapainottaminen edellyttää tuottavuusohjelman lisäksi asiakasmaksujen korotuksia kummallakin toimialalla.

Viime vuosien suurten investointien vuoksi HSY:n omavaraisuusaste on heikentynyt. Suunnitelmakaudella omavaraisuusaste kääntyy nousuun ja kehittyy strategisten tavoitteiden mukaisesti. Vuoden 2026 lopussa omavaraisuus on 28,2 %. Viimeisimmässä tilinpäätöksessä omavaraisuusaste oli 26,8 %.

Henkilöstö

Henkilöstön määrällinen tarve on arvioitu henkilöstösuunnitelmassa 2026–2028. Vuoden 2026 keskimääräinen henkilöstömäärä on suunnitelmassa yhteensä 836,4 henkilötyövuotta.

Päätösehdotus (TF)

Hallitus päättää esittää yhtymäkokoukselle, että se

a. hyväksyy Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän toiminta- ja taloussuunnitelman vuosille 2026–2028 liitteen mukaisena,

b. päättää valtuuttaa hallituksen ottamaan uutta pitkäaikaista lainaa vuoden 2026 talousarvion puitteissa enintään 125 600 000 euroa,

c. päättää talousarviovuoden sitovat määrärahat seuraavasti;

- Vesihuollon toimintamenot 131 916 000 euroa,
- Vesihuollon investointimenot (netto) 194 680 000 euroa,
- Jätehuollon toimintamenot 92 169 000 euroa,
- Jätehuollon investointimenot (netto) 16 445 000 euroa.

Päätös